

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/263/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117251008
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:6117251008.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v spore žalobcu: J. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/XX, R., právne zastúpený: VIA LEGE, s.r.o., Veterná 1093/63, Pata, proti žalovanému: H. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. K. XXXX/XX, R., o zaplatenie 1.165,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 15. júla 2019, č.k. 10C/36/2018-81, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch I. a III. ruší a vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.005,- Eur s 8,05% ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.005,- Eur od 1.1.2015 do zaplatenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom II. v ostatnej časti konanie zastavil a výrokom III. žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 90% trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil ust. § 558 Občianskeho zákonníka, vecne súd dôvodil, že dokazovaním zistil, že žalobca so žalovanou žili v spoločnej domácnosti, počas ktorého obdobia žalobca si vybavil úver vo výške 1.285,- Eur. Podľa tvrdenia žalobcu žalovaná bola zaťažaná množstvom exekúcií, mala nedoplatky na bytovom družstve, z ktorého dôvodu sa strany dohodli, že žalobca si vybaví úver, ktorý jej poskytol a žalovaná bude pôžičku splácať. Pokiaľ žili v spoločnej domácnosti, žalovaná dohodu plnila, avšak v novembri 2014 došlo medzi nimi k rozporom. Súd mal preukázané, že po odchode so spoločnej domácnosti žalovaná dňa 01.12.2014 podpísala čestné vyhlásenie, z ktorého vyplýva, že sa zaviazala žalobcovi zaplatiť 1.285,- Eur v mesačných splátkach vo výške 120,- Eur od mesiaca december 2014 do mesiaca október 2015 z dôvodu splatenia pôžičky spoločnosti PROVIDENT. V čestnom vyhlásení tak žalovaná uznala dlh a súhlasila s jeho splácaním v splátkach po 120,- Eur, pričom dvakrát zaplatila po 60,- Eur. Žalovaná sa od januára 2015 dostala do omeškania, lebo ani prvú splátku v decembri 2014 nezaplatila celú výšku dlhu, pričom v zmysle zákona sa nezaplatením splátky stáva zročným celý dlh. V rámci konania žalovaná tvrdila, že z týchto peňazí kúpili gauč a sedačku a ostatné peniaze minuli, nevedela na aký účel, tvrdila tiež, že čestné vyhlásenie podpísala z dôvodu, aby mala pokoj, pretože žalobca jej stále volal a tvrdila aj to, že okrem zaplatených splátok žalobcovi, ktoré uznal žalobca, zaplatila aj iné splátky. Žalobca jej tvrdenia poprel a žalovaná svoje tvrdenia nevedela žiadnym dôkazom preukázať. Námietky žalovanej však mohli mať úspech len v prípade ich preukázania. Na základe vykonaného dokazovania súd zaviazal žalovanú žalobcovi zaplatiť 1.005,- Eur a v ostatnej časti z dôvodu späťvzatia žaloby súd konanie zastavil podľa § 145 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku. Súd žalobcovi priznal aj úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 OZ, nakoľko žalovaná sa dostala do omeškania s plnením dlhu od 1. januára 2015, nasledujúcim mesiacom po podpísaní čestného vyhlásenia. Pokiaľ ide o ostatnú argumentáciu strán, súd nepovažoval za potrebné sa s ňou vysporiadavať, keďže nebola spôsobilá ovplyvniť rozhodnutie. O trovách konania súd rozhodol podľa

§ 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý mal čiastočný úspech v konaní priznal náhradu trov konania v rozsahu 90 % trov konania.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná proti výrokom I. a III. Namietala nesprávne a nedostatočne zistený skutkový stav a z neho nesprávne vyvedené právne závery. Súd sa podľa nej jednostranne vysporiadal s dôkazmi a tvrdeniami účastníkov najmä v prospech žalobcu a okolnosti v prospech žalovanej opomenul. Súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že žalovaná údajný dlh mala písomne uznať a že popretie existencie dlhu z jej strany nebolo dostatočné. Odvolateľka poukázala na to, že k riadnemu platnému uznaniu dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka nedošlo ani po formálnej stránke, nakoľko nebolo v listine vôbec uvedené, na základe akého právneho titulu mal údajný dlh žalovanej vzniknúť. Pravdou je, že žiadny dlh žalovanou uznaný byť ani nemohol, nakoľko žiadny dlh nevznikol, žalobca jej neposkytol žiadne peniaze a to ani na účet, ani v hotovosti, čiže nedošlo k reálnemu odovzdaniu peňazí v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka. Túto skutočnosť žalovaná v konaní namietala, súd však vznik údajnej pôžičky riadne neskúmal. Pôžičky od spoločnosti PROVIDENT si vzal práve žalobca v lete 2014 a teda on bol povinný svoj dlh voči veriteľovi uhradiť a nie žalovaná, ktorá nebola zmluvnou stranou takejto zmluvy. Žalobca súdu spomínanú zmluvu s firmou PROVIDENT ani nepredložil, hoci na jej základe mal údajne vzniknúť dlh žalovanej voči nemu, pričom aj túto skutočnosť súd opomenul vyhodnotiť. Ak by dlh vznikol (čo však žalovaná popiera) do úvahy prichádza titulom bezdôvodného obohatenia a žalovaná vznáša námietku premlčania, keď dlh v čase jeho uplatnenia na súde už bol premlčaný v celosti, prípadne aspoň v prevažnej časti. Ak by malo ísť o bezdôvodné obohatenie, potom sa jednotlivé splátky stávali splatnými k 31.12.2014 po 120,- Eur, 31.01.2015 po 120,- Eur a nasledovne až do zániku celého dlhu spolu 10 mesiacov, pričom premlčacia lehota je podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka dvojročná, ktorá v čase podania žaloby už uplynula, keďže posledná splátka by bola splatná k 31.10.2015. Podľa odvolateľky nesprávne súd priznal aj úrok z omeškania z istiny a to tak čo do vyhodnotenia počiatku omeškania (žalobca nepreukázal, že došlo k zosplatneniu údajného dlhu k 01.01.2015 a tiež je nesprávne priznaná aj výška úroku z omeškania, ktorá bola priznaná v rozpore s Nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z. Navrhla preto, aby odvolací súd výrok I. zmenil tak, že žalobu zamietne a výrok III. zmenil tak, že žalovanej prizná voči žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100%, alternatívne, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie.

4. Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

5. Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

6. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie bolo zaplatenie sumy 1.165 eur s príslušenstvom titulom zmluvy o pôžičke. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, v ktorej žalobe vyhovel (výrok I.) a v závislom výroku o trovách konania (výrok III).

7. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe keď dospel k záveru, že žalovaná uznala dlh voči žalobcovi, tvrdený v žalobe, ktorý vznikol zo zmluvy o pôžičke uzavretej medzi stranami sporu. Odvolateľka odvolanie odôvodnila jednak vadami v skutkových zisteniach súdu a jednak nesprávnym právnym posúdením veci. Skutkové vady rozhodnutia podľa odvolateľky spočívajú v tom, že súd z vykonaných dôkazov vyvodil nesprávne skutkové zistenia najmä o platnom uznaní dlhu žalovanou, o existencii zmluve o pôžičke medzi stranami) a nevykonal navrhnuté relevantné dôkazy na preukázanie týchto skutočností.

8. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca na preukázanie svojich tvrdení o existencii pôžičky predložil ako rozhodujúci dôkaz listinu - čestné vyhlásenie zo dňa 01.12.2014, ktorú súd vyhodnotil podľa obsahu ako uznanie dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka.

9. Na to, aby uznanie dlhu malo zamýšľané právne účinky, je potrebné, aby dlžník písomne uznal, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu a výšky (§ 558 Občianskeho zákonníka). Obligatórnym znakom uznania dlhu ako jednostranného právneho úkonu (pod

následkom absolútnej neplatnosti) je určenie jeho právneho dôvodu. Právny dôvod dlhu, teda titul jeho vzniku, musí byť jasný. Za dostatočnú formuláciu právneho dôvodu dlhu (mimo jeho výšky) sa považuje aj odkaz na okolnosti, v ktorých je dôvod dlhu obsiahnutý (špecifikovaný) alebo z nich nepochybne vyplýva. Na druhej strane, identifikácia právneho titulu dlhu je nejasná, ak by išlo o všeobecný odkaz na právny vzťah, z ktorého účastníkom vyplývajú viaceré práva či povinnosti.

10. Z obsahu predloženého listinného dôkazu vyplýva, že žalovaná dňa 01.12.2014 čestne vyhlásila, že sa zaväzuje splatiť dlžnú čiastku žalobcovi vo výške 1.285 eur v mesačných splátkach vo výške 120 eur, splátky budú vyplácané od mesiaca december 2014 do mesiaca október 2015. Toto čestné vyhlásenie vydáva v záležitosti: splatenie pôžičiek spoločnosti „PROVIDENT“.

11. Odvolací súd dospel k záveru, že takto koncipované vyhlásenie žalovanej nemožno považovať za uznanie dlhu v zmysle § 558 OZ. Z jeho obsahu je zrejmé iba výška dlhu, nie však právny dôvod dlhu. Žalobca tvrdí, že uvedený dlh sa týka pôžičky, ktorú poskytol žalovanej, v čestnom vyhlásení sa ale nikde neuvádza, že by išlo o dlh z pôžičky uzavretej so žalobcom. Z poznámky, že vyhlásenie sa vydáva v záležitosti splatenia pôžičiek spoločnosti „PROVIDENT“ toto rozhodne nevyplýva, keďže žalobca nie je spoločnosť PROVIDENT. Odvolací súd sa preto nemohol stotožniť so záverom prvoinštančného súdu, pretože v danom prípade k platnému uznaniu dlhu zo strany žalovanej nedošlo, nakoľko absentuje esenciálna náležitosť takéhoto právneho úkonu. Predmetné čestné prehlásenie teda podľa obsahu nemožno považovať za písomné uznanie dlhu, ktoré by malo právne dôsledky uvedené v § 558 Občianskeho zákonníka, a túto listinu treba vyhodnotiť len ako jeden z dôkazov na podporu žalobcovho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke.

12. Uznáním dlhu dochádza k posilneniu postavenia veriteľa najmä z hľadiska jeho procesnoprávneho uplatňovania práva tým, že zakladá vyvrátenú domnienku, že dlh v čase uznania trval, v dôsledku čoho v spore nastáva presúvanie dôkazného bremena zo žalobcu na žalovaného, ktorý ak chce byť v spore úspešný, musí vyvrátiť existenciu tvrdeného dlhu. Ak v konaní nebola domnienka existencie uznaného záväzku vyvrátená, súd musí mať túto skutočnosť za preukázanú.

13. V danom prípade si súd prvej inštancie osvojil nesprávny záver, že došlo k uznaniu dlhu, čiže vychádzal z domnienky, že v čase uznania dlhu žalovanou jej dlh zo zmluvy o pôžičke voči žalobcovi trval a keďže táto domnienka nebola zo strany žalovanej vyvrátená dôkazom opaku (keď súd obranu žalovanej, ktorou namietala existenciu tvrdenej pôžičky, pre rozhodnutie vo veci považoval za nepresvedčivú, nepodloženú dôkazmi) a žalobe vyhovel. Takýto postup prvoinštančného súdu odvolací súd považoval za nesprávny a záver o dôvodnosti žaloby prinajmenšom za predčasný, pretože nakoľko v danom prípade k uznaniu dlhu nedošlo, dôkazné bremeno preukázania pôžičky medzi stranami bolo na žalobcovi.

14. Podľa ust. § 657 OZ, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

15. Z citovaného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Pokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 98/2000, 25 Cdo 695/2003, 25 Cdo 696/2003).

16. V prejednávanej veci mal žalobca bremeno tvrdenia, že so žalovanou uzavrel zmluvu o peňažnej pôžičke a že žalovaná pôžičku nevrátila. Mal teda povinnosť preukázať uzavretie zmluvy, t.j. existenciu právneho vzťahu z pôžičky a reálne prevzatie peňazí žalovanou. Súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci uvedené skutočnosti vôbec neskúmal a argumentáciou žalovanej v tomto smere (ktorá tvrdila, že k žiadnemu odovzdaniu peňazí nikdy nedošlo) sa nezaoberal. Jeho rozhodnutie, ktorým žalobe vyhovel je tak nepodložené, resp. minimálne predčasné, vychádzajúce z nesprávne a neúplne zisteného skutkového stavu.

17. Odvolací súd preto podané odvolanie posúdil ako dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom pre úplnosť odvolací súd dodáva, že zrušenie rozhodnutia v časti priznaného príslušenstva bolo dôvodné aj pre nepreskúmateľnosť čo do počiatku aj výšky priznaných úrokov z omeškania.

18. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude riadiť sa vysloveným názorom odvolacieho súdu, vec opätovne prejednať, zaoberať sa existenciou zmluvy o pôžičke, vykonať v tomto smere navrhnuté dôkazy, tieto náležite vyhodnotiť a posúdiť podľa toho uplatnený nárok žalobcu. Následne prvoinštančný súd vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie súd riadne odôvodní v súlade s ust. § 220 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne tiež o náhrade trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Uvedené rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).